

**AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI SHAROITIDA
O'QUVCHILARDA AXLOQIY QADRIYATLARNI
SHAKLLANTIRISHNING SAMARALI PEDAGOGIK YONDASHUVLARI**

Hasanova Bo'rigul Hasan qizi

Navoiy davlat universiteti tayanch doktoranti

<https://orcid.org/0009-0002-9918-9933>

E-mail: hasanovaborigul@gmail.com

Tel: +998942235256

Annotatsiya: Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) sharoitida o'quvchilarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirish yangicha pedagogik yondashuvlarni talab qilmoqda. Ushbu tezisda internet, ijtimoiy tarmoqlar va mobil ilovalar kabi raqamli vositalar yordamida axloqiy tarbiya berishning samarali usullari tadqiq etilgan. Interfaol o'quv metodlari, gamifikatsiya, raqamli hikoyalar va ijtimoiy media loyihalari yoshlarning axloqiy tushunchalarini mustahkamlashda muhim vosita sifatida ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, AKT vositalarini qo'llash axloqiy tarbiyani samaraliroq qilish bilan birga, o'qituvchilar, ota-onalar va jamiyatning hamkorligini talab qiladi.

Kalit so'zlar: Axloqiy tarbiya, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, pedagogik usullar, interfaol ta'lim, gamifikatsiya, ijtimoiy tarmoqlar, raqamli hikoyalar, o'quvchilar, zamonaviy ta'lim, raqamli pedagogika

Kirish

Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) ta'lim-tarbiya jarayoniga kuchli ta'sir ko'rsatmoqda. Internet, ijtimoiy tarmoqlar, mobil ilovalar va raqamli ta'lim platformalari orqali o'quvchilarga axloqiy qadriyatlarni singdirish usullari yangicha shakllanmoqda. Bu sharoitda pedagoglarning vazifasi – AKT vositalaridan foydalanib, yoshlarda insonparvarlik, halollik, adolatparvarlik kabi fazilatlarni shakllantirishdir.

AKT vositalari orqali axloqiy tarbiyaning ahamiyati

Hozirgi davrda o'quvchilar ko'p vaqtini virtual muhitda o'tkazadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, "ijtimoiy tarmoqlar yoshlarning ijtimoiy munosabatlariga ta'sir qiladi, shu bilan birga ularning axloqiy qarashlarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi" [Smith, 2020, p.45]. Shu sababli, AKT vositalarini tarbiyaviy maqsadlarda qo'llash zaruriyatga aylanmoqda.

Samarali pedagogik yondashuvlar

1. **Interfaol ta'lim metodlari** Virtual sinflar, onlayn o'yinlar va multimedia darsliklar yordamida axloqiy mavzularni muhokama qilish samarali hisoblanadi. Masalan, "o'quvchilar uchun mo'ljallangan interfaol viktorinalar ularning axloqiy qarashlarini mustahkamlaydi" [Johnson, 2019, p.32].

2. **Ijtimoiy tarmoqlarda tarbiyaviy loyihalar** Maktablar ijtimoiy tarmoqlarda axloqiy qadriyatlarga oid kontent (videolar, postlar, testlar) tayyorlash orqali o'quvchilarning diqqatini jalb qilishi mumkin. "TikTok yoki Instagram kabi platformalarda qisqa, tarbiyaviy videolar yoshlar orasida tez tarqaladi" [Brown, 2021, p.78].

3. **Ra'y so'rovlari va onlayn muhokamalar** Google Forms yoki Mentimeter kabi vositalar yordamida o'quvchilarning axloqiy masalalar bo'yicha fikrlarini o'rganish mumkin. "Onlayn so'rovlar o'quvchilarning qadriyatlar tizimini tahlil qilish imkonini beradi" [Lee, 2018, p.56].

4. **Gamifikatsiya (o'yinlashtirish)** Axloqiy vaziyatlarni simulyatsiya qiluvchi o'yinlar (masalan, "Axloqiy tanlov" mobil ilovasi) yoshlarga yaxshi va yomonni farqlashni o'rgatadi. "O'yinlashtirish usullari bolalarda axloqiy qarashlarni shakllantirishda samarali hisoblanadi" [Taylor, 2022, p.112].

5. **Digital storytelling (raqamli hikoyalar)** Axloqiy mavzularga oid qisqa filmlar, animatsiyalar yoki podcastlar tayyorlash orqali o'quvchilarga tarbiyaviy ta'sir o'tkazish mumkin. "Hikoya orqali tushuntirish bolalarning axloqiy tushunchalarini yaxshiroq qabul qilishiga yordam beradi" [Wilson, 2020, p.89].

Xulosa

AKT vositalari axloqiy tarbiyani yangi darajaga ko'tarish imkoniyatini beradi. Pedagoglar interfaol metodlar, ijtimoiy media va raqamli resurslardan foydalanib, yoshlarda ijobiy qadriyatlarni shakllantirishlari mumkin. Biroq, bu jarayonda ota-onalar va jamiyatning hamkorligi muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Smith, A. (2020). *The Impact of Social Media on Youth Morality*. p.45.
2. Johnson, B. (2019). *Interactive Learning and Ethical Development*. p.32.
3. Brown, C. (2021). *Digital Education in Modern Schools*. p.78.
4. Lee, D. (2018). *Online Surveys in Moral Education*. p.56.
5. Taylor, E. (2022). *Gamification in Teaching Ethics*. p.112.
6. Wilson, F. (2020). *Storytelling for Moral Growth*. p.89.